

Αθήνα 14/11/2021

Αποτελέσματα της Διεθνούς Συνόδου για τη Λιβύη, Παρίσι 12 Νοεμβρίου 2021.

Υποναύαρχος (εα) Γεώργιος ΤΣΟΓΚΑΣ Π.Ν.

Την 12 Νοεμβρίου 2021 στο Παρίσι, ολοκληρώθηκε και εκδόθηκε συναφής Διακήρυξη (declaration) για τα αποτελέσματα της Διεθνούς Συνόδου για τη Λιβύη μετά από την πρόσκληση του Προέδρου της Γαλλικής Δημοκρατίας, της Ομοσπονδιακής Καγκελαρίου της Γερμανίας, του Προέδρου του Υπουργικού Συμβουλίου της Ιταλικής Δημοκρατίας, του Προέδρου του προσωρινού Κοινοβουλίου της Λιβύης, του Πρωθυπουργού της προσωρινής Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας της Λιβύης και του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών που σκοπό είχε την υποστήριξη της υλοποίησης μιας πολιτικής διαδικασίας υπό την ηγεσία και την ευθύνη της Λιβύης, επικουρούμενη από τα Ηνωμένα Έθνη, για να οδηγήσει σε μία πολιτική λύση στη λιβυκή κρίση.

Στο σημείο αυτό να αναφέρω για πληρότητα ενημέρωσης την ανάλυσή μου¹ επί της πρώτης Συνόδου στο Βερολίνο, με την δεύτερη συναφή που πραγματοποιήθηκε σχεδόν ένα χρόνο μετά να καταγράφει ως κύριο μήνυμα – δέσμευση των εμπλεκομένων, την υλοποίηση Προεδρικών και Κοινοβουλευτικών εκλογών την 24^η Δεκεμβρίου 2021, ενώ επαναλάμβανε την απόφαση της πρώτης συνόδου για αποχή από κάθε παρέμβαση στις συγκρούσεις και στα εσωτερικά ζητήματα της Λιβύης, παροτρύνοντας μάλιστα όλους τους Διεθνείς παίκτες να κάνουν το ίδιο. Ας συγκρατηθεί ότι η Τουρκία συμμετείχε και στις τρεις πρωτοβουλίες (Βερολίνο 1, Βερολίνο 2 και Παρίσι).

Η Γαλλία προφανώς έχει επιλέξει τη στρατηγική της αναβάθμιση στην Μεσόγειο αλλά και στην Βόρεια και Κεντρική Αφρική περιοχές που έχει πολλά ερείσματα και συμφέροντα. Εν όψει δε και της Γαλλικής Προεδρίας το πρώτο εξάμηνο του 2022, έχει αναλάβει και υλοποιεί πληθώρα πρωτοβουλιών και δράσεων.

Στο Παρίσι λοιπόν η συμμετοχή των εμπλεκομένων στο πρόβλημα «Λιβύη», πολιτικά, ήταν και διευρυμένη και αναβαθμισμένη. Συμμετείχαν επιπλέον των δύο πρώτων στο Βερολίνο², η Κυπριακή Δημοκρατία, η Ελλάδα, η Ιορδανία, το Κουβέιτ (και με την ιδιότητα της προεδρεύουσας του Συνδέσμου Αραβικών Κρατών), ο Νίγηρας, το Τσάντ, το Κατάρ, η Μάλτα, η Ισπανία και ο Εκτελεστικός Γραμματέας του γκρουπ των πέντε χωρών της Σαχέλ. Διευρυμένη προφανώς σε αριθμό συμμετεχόντων αλλά κυρίως ποιοτικά καθόσον συμμετέχουν η Χώρα μας, η Κύπρος, η Μάλτα, η Ισπανία και χώρες που συμβάλουν θετικά (και έχουν συναντίληψη με τη Χώρα μας) στην διεθνή ασφάλεια (Ιορδανία, Κουβέιτ, Μαρόκο) πέραν των επίσης συμβαλλόντων σε αυτή Αφρικανικών χωρών της περιοχής Σαχέλ (περιοχή που η Γαλλία έχει παραδοσιακούς δεσμούς και συμφέροντα), με το φιλικά προσκείμενο στην Τουρκία Κατάρ που ομολογουμένως τελευταία κάνει κινήσεις επαναπροσέγγισης της διεθνούς νομιμότητας (ξάφνιασε το γεγονός ότι ανέλαβε την διπλωματική εκπροσώπηση των ΗΠΑ στο Αφγανιστάν μόλις πρόσφατα).

¹ <https://www.liberal.gr/author/giorgos-tsogkas>

² Στην πρώτη απουσίαζαν οι Λιβύη, Η Ελβετία, η Τυνησία, η Μάλτα, η Ισπανία, το Μαρόκο, η Ολλανδία ενώ το Κονγκό συμμετείχε ως χώρα μη έχοντας την ιδιότητα του Γραμματέα της Αφρικανικής Ένωσης.

Κατ' αρχάς να επισημάνω την ιδιαίτερα θετική εξέλιξη της συμμετοχής της Ελλάδος και Κύπρου (αγκάθι για την Τουρκία) και να αναγνωρίσω ότι οι ενταθείσες πολιτικές και διπλωματικές κινήσεις της Χώρας μας απέφεραν θετικά αποτελέσματα.

Δεν θα πραγματοποιήσω λεπτομερή ανάλυση του κειμένου και των αποφάσεων αυτού, θα σταθώ επιλεκτικά σε κάποια σημεία προσοχής για τις εξελίξεις.

Στο Παρίσι λοιπόν επαναλήφθηκε από όλους τους συμμετέχοντες η απόρριψη όλων των ξένων παρεμβάσεων στις λιβυκές υποθέσεις, πλην της Τουρκίας η οποία με το γνωστό τρόπο της «υποσημείωσης» έθεσε επιφύλαξη για το καθεστώς της παρουσίας ξένων δυνάμεων στη Λιβύη. Η ίδια πάντως ισχυρίζεται (και μέχρι στιγμής έχει πετύχει μέσω του Πρωθυπουργού της Λιβύης κ. Αμπντούλ Χαμίντ Ντεμπεϊντέχ, ανθρώπου του κ. Ερντογάν την ίδια ρητορική) ότι η Τουρκική παρουσία αφορά εκπαιδευτική δραστηριότητα «συμβούλων» κατόπιν αιτήσεως της νομίμου Λιβυκής κυβερνήσεως.

Ορθότατα στην Δήλωση τονίζεται πολλές φορές η απαίτηση και επιλογή της «συμμετοχικότητας – συμπεριληπτικότητας (inclusiveness)» καθόσον το πολυφυλετικό δυναμικό των κατοίκων της χώρας θα πρέπει να εκπροσωπηθεί αναλόγως, και να έχει λόγο στα κοινά και στο μέλλον και την ευημερία της χώρας των.

Επειδή είναι προφανής η αξία των σχέσεων της χώρας μας με τη Λιβύη, θεωρώ ότι στις επακόλουθες διαπραγματεύσεις θα πρέπει να εξασφαλιστεί ότι στο ναυτικό τουλάχιστον περιβάλλον (ΑΟΖ, Έρευνα και Διάσωση, διακίνηση μεταναστών και τρομοκρατών, ναυτική εκπαίδευση και εκπαίδευση στις επιχειρήσεις ναυτικής ασφάλειας) οι δεσμεύσεις της «νέας» Λιβύης θα πρέπει να είναι τέτοιες προς τη μεγιστοποίηση του κοινού οφέλους με την Ελλάδα (που προφανώς δεν συγκλίνει με το τουρκικό). Παρουσιάζονται συνάμα ιδιαίτερες ευκαιρίες για την αμυντική μας βιομηχανία, για ελληνικές ιδιωτικές εταιρίες αλλά και οργανισμούς κατά την ανοικοδόμηση και ανασυγκρότηση της σταθεροποιημένης πλέον Λιβύης. Άρα και η οικονομική διείδυση θα πρέπει να είναι βασική εθνική επιλογή.

Σημειώνεται πάντως ότι στο κείμενο αναφέρεται ότι επικροτείται η δέσμευση του προσωρινού Προεδρικού Συμβουλίου και της προσωρινής Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας να εφαρμόσουν τη συμφωνία κατάπαυσης του πυρός μέσω του συνολικού «Σχεδίου Δράσης για την αποχώρηση μισθοφόρων, ξένων μαχητών και ξένων δυνάμεων από το λιβυκό έδαφος», άρα αναγνωρίζεται ότι τούτο, μέχρι στιγμής δεν έχει επιτευχθεί. Η ερώτηση λοιπόν πως θα επιτευχθεί μέσα στις εναπομείνουσες έξι εβδομάδες μέχρι τις εκλογές της 24^{ης} Δεκεμβρίου μόνο ρητορική δεν είναι. Εκτός και αν, είτε δεν γίνουν οι προσδοκώμενες εκλογές, είτε αν η επόμενη «εκλεγείσα» κυβέρνηση επιλέξει να κρατήσει τους «πολύτιμους Τούρκους συμβούλους». Ας το έχουμε λοιπόν αυτό κατά νου για τις όποιες επόμενες εθνικές επιλογές. Ας συγκρατήσουμε επίσης το γεγονός ότι ακόμη δεν έχουν ανακοινωθεί οι υποψήφιοι...

Η Τουρκία, προφανώς ενοχλημένη από την παρουσία στη Σύνοδο της Κύπρου πρωτίστως αλλά και χωρών που η ίδια δεν επιθυμεί να εμπλέκονται στα επεκτατικά της σχέδια και να ενοχλούν την πειρατική της συμπεριφορά, συμμετείχε τελικώς με τον Υφυπουργό Εξωτερικών τον κ. Ονάλ (γνωστό από την ιδιαίτερη συμμετοχή του στις διερευνητικές επαφές Ελλάδος Τουρκίας), άνθρωπο του προέδρου Ερντογάν τον οποίο έστειλε με δύο στόχους: πρώτον να εξασφαλίσει την επιφύλαξη από πλευράς Τουρκίας για την παρουσία της στην μετά των εκλογών της 24^{ης} Δεκεμβρίου Λιβύη, θεωρώντας μάλιστα

αυτή την παρουσία ως «ιδιαιτέρη» και δεύτερον να υπάρχουν ακόμη δύο επίπεδα διαπραγμάτευσης (τουρκικό παζάρι), αυτό του Υπουργού Εξωτερικών κ. Τσαβούσογλου και προφανώς το ανώτατο αυτό του κ. Ερντογάν.

Δεν θεωρώ ότι υπάρχει εις σφόδρον νους σε ενεστώτα χρόνο να πιστεύει ότι η Τουρκία, ανήμερα των Χριστουγέννων, άντε με το νέο έτος, δεν θα έχει προσωπικό, όποιος μορφής και προσανατολισμού, στην Λιβύη. Το αντίθετο εκτιμώ ότι θα ενταθεί η δράση των ήδη υφισταμένων διπλωματών, στρατιωτικών, «αυτόνομων πρακτόρων» για την μη επίτευξη του μεγάλου στόχου αυτού της διενέργειας των εκλογών ως έχει σχεδιασθεί και εν πολλοίς συμφωνηθεί. Θα πράξει ότι είναι δυνατόν όχι μόνο να εδραιώσει και νομιμοποιήσει την παρουσία της αλλά κυρίως να ελέγξει πολιτικά την Λιβύη, μένοντας σταθερή στις αναθεωρητικές της επιδιώξεις. Προφανώς το «blame game» ακολουθεί! Ας συγκρατηθεί ότι η Λιβύη για την Τουρκία δεν έχει μόνο γεωπολιτική αξία αλλά και επιχειρησιακή για τους όποιους σχεδιασμούς της κατά της χώρας μας.

Συνοψίζοντας λοιπόν θεωρώ ότι οι πολιτικο-διπλωματικές επιτυχίες από την Ελληνική Κυβέρνηση θα πρέπει να κεφαλοποιηθούν, οι επόμενες επιλογές μας να είναι στο ίδιο μήκος κύματος στοχεύοντας ώστε η «νέα» Λιβύη να είναι «λογικός και συνεπής» εταίρος που θα συνεισφέρει θετικά στην ασφάλεια της περιοχής, και η όποια πολιτική, αμυντική και οικονομική συνεργασία με τη Χώρα μας να αποφέρει αμοιβαία οφέλη.